

Гальчак С. Вінницька філія – регіонаознавча інституція Центру дослідження історії Поділля / С. Гальчак // Матеріали XVI Подільської наукової історико-краєзнавчої конференції (27-28 листопада 2020 р.) присв. 55-річчю проведення першої Подільської історико-краєзнавчої конференції / ред. кол. С.А. Копилов, О.П. Реєнт, Л.В. Баженов. – Кам'янець-Подільський : ТОВ «Друкарня «Рута», 2020. – С. 27-39.

Сергій ГАЛЬЧАК

**Вінницька філія – регіонаознавча інституція
Центру дослідження історії Поділля**

Узагальнюється і виановується діяльність Вінницької філії Центру дослідження історії Поділля Інституту історії України НАН України при Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка, характеризуються її наукові здобутки, видання науково-краєзнавчої літератури, проведення міжнародних, всеукраїнських, регіональних науково-краєзнавчих конференцій, круглих столів і читань й інші аспекти за 2006-2020 рр. подвижництва.

Ключові слова: *Вінницька філія Центру дослідження історії Поділля, регіонаознавча інституція, видання, краєзнавство, монографії, книги, збірники, конференції, круглі столи, конкурси.*

Сергей Гальчак

*Винницкий филиал - регионоведческая институция
Центра исследования истории Подолья*

Обобщается и виановуется деятельность Винницкого филиала Центра исследования истории Подолья Института истории Украины НАН Украины при Каменец-Подольском национальном университете имени Ивана Огиенка, характеризуются ее научные достижения, издания научно-краеведческой литературы, проведения международных, всеукраинских, региональных научно-краеведческих конференций, круглых столов и чтений и другие аспекты за 2006-2020 гг. подвижничества.

Ключевые слова: *Винницкий филиал Центра исследования истории Подолья, регионоведческая организация, издание, краеведение, монографии, книги, сборники, конференции, круглые столы, конкурсы.*

Halchak Serhii

*Vinnitsia branch - regional Institutional institution
Center for the Study of the History of Podillya*

The activity of the Vinnytsia branch of the Center for the Study of the History of Podillya of the Institute of History of Ukraine of the National Academy of Sciences of Ukraine at the Ivan Ogienko National University of Kamyanets-Podilsky is summarized and honored. tables and readings and other aspects of 2006-2020 asceticism.

Keywords: *Vinnytsia branch of the Center for the Study of the History of Podillya, regional studies institution, publications, local lore, monographs, books, collections, conferences, round tables, competitions.*

Першого листопада 2006 року в житті Вінниччини сталася важлива подія. Тоді спільним рішенням Інституту історії України НАН України, Кам'янець-Подільського державного університету, Центру дослідження історії Поділля було створено *Вінницьку філію Центру дослідження історії Поділля Інституту історії України НАН України при Кам'янець-Подільському державному (тепер: національному) університеті імені Івана Огієнка* – науково-дослідну установу з функціями наукового закладу та громадської організації. Її керівником на громадських засадах призначено С. Д. Гальчака – на той час кандидата історичних наук, директора Державного архіву Вінницької області, нині доктора історичних наук, професора Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

З моменту заснування філії як складової регіонознавчої інституції Центру дослідження історії Поділля, очолюваного доктором історичних наук, професором Л. В. Баженовим, її члени основну увагу зосередили на науково-пошуковій та видавничо-публікаторській діяльності. Вже в тому ж 2006 р. вийшли друком монографія С. Д. Гальчака «Поділля: природа, людина – еволюція, історичний розвиток», монографічні дослідження І. І. Зайця «Витоки духовної культури українського народу», В. П. Рекрута «З людьми і для людей...» (Дмитро Маркович в українському національно-визвольному русі: кінець ХІХ – початок ХХ ст.), книги М. Н. Дороша «Хмільницька земля в переключу століть» та «Святиня над Сниводою» (у співавторстві з Я. Микитиним), К. В. Завальнюка «Земні сліди «зоряних воєн», С. О. Творун «Українські обрядові хліби: На матеріалах Поділля». При сприянні філії побачили світ книги О. С. Барнасюка «Історія міста Немирова від найдавніших часів до сьогодення», А. Н. Нагребецького «Шлях крізь віки: Нариси історії шкіл Шаргородського району на Вінниччині», Л. Д. Пипи, А. П. Речмедіна «Хай святиться ім'я твоє». Героїчне життя і смерть підпільниці Марини Ващенко», В. Р. Ружила «Несгибаемые», П. В. Синюка «Станіславчик: погляд у минуле», Л. В. Філонова «Із плину часу», М. М. Ястремського, М. П. Лаціса, В. П. Сокола «Вінничани і зірка Полин». За участі членів філії В. П. Лациби, В. Ю. Васильєва, К. В. Завальнюка, С. Л. Калитка, П. М. Кравченка, Р. Ю. Подкура та ін. було завершено роботу над першим збірником документів і матеріалів багатотомника «Реабілітовані історією. Вінницька область».

В наступному 2007 році успішно реалізовано новий творчий проект: впорядковано та видано об'ємний збірник документів і матеріалів «Голод та голодомор на Поділлі: 1920 – 1940 рр.». Тоді ж започатковано видання меморіального багатотомника «Переможці. Учасники бойових дій Другої світової і Великої Вітчизняної воєн, які померли в повоєнний період, та ті, що проживають на території області». Перший том меморіального серіалу відкрито вступною статтею «Внесок вінничан у Перемогу» члена обласної редколегії С. Д. Гальчака.

Такою ж значимою подією став вихід у світ історичного нарису «Вінниця», який повідує про історію та розвиток міста від часу його народження до наших днів. У складі авторського колективу було чимало членів філії: С. О. Гусєв, О. Ю. Дан, Ю. А. Зінько, О. А. Коляструк, П. М. Кравченко, А. К. Лисий, А. М. Подолинний, І. М. Романюк, В. А. Тучинський, С. О. Царенко. Головним редактором видання став професор А. М. Подолинний.

У тому ж році під егідою філії вийшли документально-літературні збірки К. В. Завальнюка, Т. В. Стецюк «Як на вільне, на радісне свято...», А. Гарматюка «Літературно-журналістським пером», праці М. Н. Дороша «Чорні покоси», А. Н. Нагребецького «Калинівка Шаргородська», при сприянні філії – науково-краєзнавчі дослідження В. М. Вітковського «На вістрі часу. Органи державної безпеки України на Вінниччині (Поділля). 1917 – 2007», А. Ф. Завальнюка «Микола Леонтович. Листи, документи, духовні твори», І. М. Загороднього «Ставка Гітлера «Вервольф» в пространстве и времени», С. О. Царенка «Градострой словено-руський».

Члени філії С. Д. Гальчак, М. Л. Вдовцов, К. І. Висоцька, Ю. А. Зінько, С. Л. Калитко, О. І. Роговий та інші брали активну участь у визначенні переможців обласного конкурсу

«Сім чудес Вінниччини», затверджених 18 грудня 2007 р. рішенням Вінницької обласної ради.

Особливо продуктивним у роботі філії виявився 2008 рік. Оскільки у ньому на державному рівні відзначалась 75-а річниця пам'яті жертв Голодомору 1932 – 1933 рр., основна науково-пошукова діяльність акцентувалась на вивченні невідомих сторінок та масштабу геноциду українського народу. Даниною пам'яті безневинних жертв страшної трагедії став, насамперед, вихід у світ об'ємного тому «Національна Книга пам'яті жертв голодомору 1932 – 1933 років в Україні. Вінницька область», до видання якого максимум зусиль доклали члени філії В. І. Петренко, П. М. Кравченко, Р. Ю. Подкур, І. П. Мельничук, В. П. Лациба та ін. Їхніми зусиллями забезпечено ґрунтовний науковий коментар трагічних подій і причин, що спонукали біду, повернено із небуття тисячі імен загиблих від голодної смерті мешканців регіону.

Дослідженню геноциду присвячено монографії В. В. Подоляна, В. П. Рекрута «Особливості діяльності споживчої кооперації Вінниччини в умовах голодомору 30-х років ХХ століття», а також В. І. Петренка «Більшовицька влада та українське селянство у 20 – 30-х рр. ХХ ст.: причини, технології, наслідки Голодомору-геноциду (за матеріалами Поділля)». Монографічна праця В. В. Подоляна і В. П. Рекрута стала переможцем обласного творчого конкурсу та відзначена першою грошовою премією, а також удостоєна диплома Міністерства освіти і науки України, Українського інституту національної пам'яті за 3-є місце у номінації «За довгорічну дослідницьку роботу» – як призер і переможець Всеукраїнського просвітницько-патріотичного конкурсу вчинених дій щодо вшанування пам'яті жертв Голодомору 1932 – 1933 років «Голодомор 1932 – 1933 років. Пам'ять народу» та відзначена відповідною грошовою премією. Отримані кошти у розмірі 5 тис. гривень В. В. Подолян і В. П. Рекрут перерахували Тиманівському будинку інвалідів (Тульчинський район).

Тема голодомору знайшла належне висвітлення у краєзнавчих дослідженнях А. Н. Нагребецького «Трагедія мого краю: Етапи «великого шляху» на Шаргородщині: розкуркулення, колективізація, голодомор», М. Н. Дороша «Запланований мор», «Червоний терор», Н. Ф. Таранюк «Трагічні сторінки в історії Іллінеччини», інших авторів.

У 2008 р. надруковано книги Л. О. Білозерової, І. М. Ткачук «Цей загадковий «Вервольф»: Історія, наукові розвідки, таємниці, розгадані та адресовані в майбутнє», А. К. Лисого, В. В. Голоскевича «Небо на землі: З історії Спасо-Преображенського кафедрального собору», О. І. Рогового, М. Богданова «Родословіє Достоевських: В пошуках утерянних звеньев», С. О. Царенка, В. Є. Козюка «Вінниця: погляд у минуле», М. П. Лаціса, В. Ф. Сокола, М. М. Ястремського «Вінничани під полиною зорею», Б. В. Хоменка «У храмі рідного слова». Вийшов друком підготовлений К. І. Висоцькою довідник «Вінниччина музейна».

Членами філії опубліковано також понад сорок різнопланових наукових статей на історико-краєзнавчу тематику.

Крім того вони взяли участь у низці міжнародних заходів: С. Д. Гальчак – у міжнародному форумі на вшанування 75-х роковин голодомору 1932 – 1933 років в Україні (м. Київ), науково-практичній конференції, присвяченій 50-річчю дружби між Вінницькою областю та Свентокшинським воєводством (Польща, м. Кельце), К. В. Завальнюк – 18-й міжнародній конференції «Історія релігій в Україні» (м. Львів), К. В. Завальнюк, В. А. Тучинський, В. П. Рекрут – «Придністровське Поділля: історія і сучасність» (м. Кам'янка, Молдова), Л. І. Семенко, В. І. Петренко, А. Н. Нагребецький, С. О. Творун, Т. Р. Соломонова, К. В. Завальнюк – «Краєзнавство в системі розвитку духовності і культури регіону» (м. Вінниця) та ін.

За сприяння філії почала виходити обласна науково-популярна, мистецько-краєзнавча газета «Пульсуючі джерела» (головний редактор М. С. Гедз), яка відразу ж здобула схвальний відгук читачької аудиторії.

Філія була одним із організаторів Першої міжнародної науково-практичної конференції «Бар, Барська земля – кризь призму століть», присвяченої 607-й річниці м. Бара та 85-й – Барського району.

Її члени взяли участь у підготовці та проведенні також Третьої Могилів-Подільської науково-краєзнавчої конференції, що відбулася 25 – 26 вересня 2009 року.

4 березня того ж року на фасаді будинку колишньої міської думи, що по вулиці Соборній у центральній частині Вінниці, відкрито меморіальну дошку видатному діячу Української національної революції 1917 – 1921 рр. Д. В. Марковичу. Це стало не лише актом доброї волі вінничан, але й успішним завершенням науково-краєзнавчого пошуку члена філії (з 2012 р. – заступника її керівника) В. П. Рекрута, який тривалий час намагався повернути із забуття ім'я славного сина українського народу. Цій справі він приурочив також успішний захист у Переяславі-Хмельницькому своєї кандидатської дисертації «Дмитро Маркович в кооперативному та громадсько-політичному житті України (друга половина XIX – початок XX ст.)» (крім В. П. Рекрута у 2009 р. кандидатські дисертації захистили члени філії С. Л. Трухманова та В. В. Подолян, у січні 2010 р. – В. І. Петренко).

У 2009 р. репрезентовано унікальне видання – підготовлену О. І. Роговим карту «Вінниччина козацька». Вона стала чудовим наочним матеріалом для студентів та учнів шкіл.

Набула подальшого розвитку науково-пошукова, видавничо-публікаторська діяльність філії: побачили світ монографії С. Д. Гальчака «Украинские остарбайтеры Подольского региона», «На узбіччі суспільства», В. О. Гандзюка «Часописи Поділля в процесі творення державницької ідеології українства (1917 – 1920 рр.)», навчальний посібник О. А. Бакальця «Історія України з найдавніших часів до початку XXI ст.», довідник укладачів Т. О. Цвігун, Н. А. Сентемон, Т. Г. Гец «Народні майстри Вінниччини», праці А. М. Подолинного «Тільки б голос твій чути...» Українська мова у двадцятому сторіччі», М. Л. Вдовцова «Романтичні овиди Кетрос», К. В. Завальнюка, С. М. Борсуковського «Незламні. Ямпільці в обороні державності: 1917 – 1925 рр.», П. Ф. Мельника «На споконвічних перехрестях», І. У. Цурканя «Мій рід, моє село» та ін.

Цікаву тему порушив у праці «Битва на Синій Воді 1362 року: правда і домисли» член філії М. Н. Дорош, звернувши свій погляд на доленосну для Поділля січу, яка ще й досі окутана пеленою таємниць.

Продовженням цієї теми став упорядкований С. Д. Гальчаком збірник статей, документів, публікацій «Українське Куликове поле: на берегах Синюхи чи Сниводи? До 650-річчя історичної битви на річці Сині Води», що вийшов уже в 2010 р. Це – своєрідна полеміка науковців і краєзнавців, які намагаються прояснити істину в існуючій проблемі.

Того ж року вийшли друком фольклорний збірник «Романівське весілля», автором якого є дослідниця із Бершадського району Г. Г. Годованець, а науковим редактором член філії Ф. Х. Шевчук, збірник документів і матеріалів «Жизнь в оккупации: Винницкая область. 1941 – 1944 гг.» (колектив авторів-укладачів: В. Ю. Васильєв, Р. Ю. Подкур, С. Д. Гальчак, А. Вайнер), книги С. Д. Гальчака «Герої Поділля: Герої Радянського Союзу – уродженці Вінницької, Тернопільської та Хмельницької областей», «Пізнаючи історію малої батьківщини: Діяльність краєзнавців Вінниччини у 2005 – на поч. 2010 рр.», третє видання його монографії «Визволення Вінниччини від нацистських загарбників». Вийшли упорядкований В. В. Подоляном та В. П. Рекрутом двохтомник праць Й. А. Волошиновського «Розмови про кооперацію», науково-краєзнавчі дослідження К. В. Завальнюка та Т. В. Стецюк «Українська амазонка Олександра Соколовська (отаманша Маруся)», М. Дороша, М. Сметаніна «Розгойдані дзвони», А. Н. Нагребцького «Насіківка моя, Насіківка», А. І. Сторожук «Подільський Бар та його околиці: історія і сучасність (Події. Особистості. Факти)», документальний збірник «Вінницькі Мури – як джерело освіти в краї», упорядкований В. В. Колесник, та ін.

З ініціативи членів філії К. В. Висоцької, Т. О. Цвігун у Вінницькому обласному краєзнавчому музеї розгорнуто тематичну виставку творів народного малярства «Славетні імена». Членами філії І. М. Романюком та В. М. Паламарчуком порушено перед громадою сіл Микулинці та Ріжок Літинського району питання збереження пам'яті про колишній місцевий храм імені Олександра Невського, що впродовж століть був важливим осередком духовності. Тоді ж на місці, де стояла велична культова споруда, було встановлено символічний хрест.

Члени філії взяли активну участь у міжнародних наукових конференціях «Єзуїтський комплекс у Вінниці крізь призму століть», «Краєзнавство: історичний досвід та перспективи розвитку», що відбулися у м. Вінниці, Другій міжнародній науковій конференції «Барська земля Поділля: Європейська спадщина та перспективи сталого розвитку (до 470-ї річниці надання місту Бар магдебурзького права)», історико-краєзнавчих конференціях «Споживча кооперація Поділля: через століття до майбутнього», «Час скорботи» (присвяченій черговій річниці Голодомору 1932 – 1933 років).

Не менш продуктивним у діяльності філії був 2011 рік. Тоді вийшли друком праці членів філії: монографія С. Д. Гальчака «Розвиток краєзнавства у Східному Поділлі: ХІХ – поч. ХХІ ст.», документальна повість В. М. Вітковського «Чужбини для подвига нет. Non ce il paese stragniero per l'atto eroico» та краєзнавчі нариси «Дорога на Ельбрус», праці М. Л. Вдовцова «Зерно з татових черевиків», Ю. В. Яцентюка «Екомережі Вінницької області», А. Н. Нагребецького «Наш Деревчин», «Шаргород – єврейское местечко», альбом «Визначні пам'ятки Вінниччини», довідкове видання «Пам'ятки історії та культури Вінницької області», науково-краєзнавчі дослідження М. Н. Дороша «Витоки. Призабуті сторінки нашої історії. Хмельницький район. Дослідження, оповіді, версії», «Битва на Синій Воді (або таємниця річки Сниводи)».

Члени філії стали ініціаторами проведення та доповідачами багатьох науково-краєзнавчих форумів, що відбулися на Вінниччині: Всеукраїнській науковій конференції «Літературне краєзнавство Поділля в системі сучасної освіти: стан, проблеми, перспективи» (С. Д. Гальчак, С. О. Гусев, О. А. Коляструк, І. М. Романюк, Т. Р. Соломонова, В. А. Косаківський); ХХІІІ Всеукраїнській науковій історико-краєзнавчій конференції «Освіта на Поділлі та сьогодні» (Ю. А. Зінько, В. О. Гандзюк, В. А. Тучинський, Т. Р. Соломонова, А. К. Лисий, С. Д. Гальчак); Козятинській районній історико-краєзнавчій конференції «Спекотне літо 41-го на Козятинщині» (С. Д. Гальчак, Л. П. Макаревич), під час якої було відкрито пам'ятний знак захисникам міста залізничників; історико-краєзнавчій конференції «Трагічні сторінки історії Поділля радянської доби» та інших.

Знаковою в історико-краєзнавчому житті Вінницької області стала ініційована філією Міжнародна наукова конференція «Синьоводська битва 1362 року – визначальна подія в історії України», що відбулася 24 квітня 2012 р. в м. Хмельнику, в роботі якої взяли участь понад 200 науковців та краєзнавців України і Білорусі, у тому числі чимало членів філії. Вони були також активними учасниками міжнародних конференцій «Велика Перемога в серцях вінничан» (2012), «Україна і Польща: історичне сусідство» (2012); «Роль краєзнавства в соціально-економічному і культурному розвитку регіону» (2012).

Загалом, у згаданому та наступних роках ще одним із пріоритетних напрямків діяльності філії стала *організація та проведення* (спільно із обласною організацією Національної спілки краєзнавців України та іншими краєзнавчими осередками: «Вінницьким історичним товариством», «Краєзнавчим товариством «Поділля», «Центром історії Вінниці», «Громадською організацією «Асоціація музеїв Вінниччини», «Міжрайонним краєзнавчим центром «Соб», «Науково-краєзнавчим клубом «Дослідник краю»; «Краєзнавчою літературно-мистецькою організацією «Велика рідня»; науковцями Вінниччини) *наукових, науково-практичних історико-краєзнавчих конференцій*. Їх проведено десятки. Зокрема:

Міжнародні:

III Міжнародна «Барська земля Поділля: європейська спадщина та перспективи сталого розвитку», присвячена 520-річчю з дня народження Бони Сфорци та 120-річчю виходу у світ праці Михайла Грушевського «Барське староство. Історичні праці XV – XVIII ст.» (2014);

IV Міжнародна «Усна історія як важлива складова краєзнавчої діяльності» (2014);

«Вірмени Поділля. Історія і сучасність» (2016);

IV Міжнародна «Барська земля Поділля: європейська спадщина та перспективи сталого розвитку», присвячена 615-й річниці першої документальної згадки про місто Ров, 475-й річниці з часу надання місту Бару магдебурзького права та 150-річчю з дня народження М. С. Грушевського (2016);

V Міжнародна «Усноісторичні дослідження: сучасні тенденції, напрямки та перспективи» (2016).

«Україна – Польща: історичне сусідство» (2017);

«Вінницька Катинь» (2017);

«Синьоводська битва 1362 року і утвердження Коріатовичів на Поділлі – могутній поштовх до розвитку та європейської інтеграції» (2017);

«250 років Барській конфедерації» (2018);

«Вінницькому обласному краєзнавчому музею – 100 років» (2018);

VI Міжнародна «Усна історія: теорія, метод, джерело» (2018);

VII Міжнародна «Усна історія: теорія і практика досліджень на сучасному етапі» (2020).

Всеукраїнські:

XXIV Вінницька Всеукраїнська «Козацтво в історії України (до 360-річчя битви під Батогом)» (2012);

III Всеукраїнська «Літературні контексти XX століття: проза Галини Журби в ідейно-естетичному контексті міжвоєнної доби (до 125-річчя від дня народження письменниці)» (2013);

XXV Вінницька Всеукраїнська «Вінниччина: минуле та сьогодення. Краєзнавчі дослідження» (2013);

«Сучасний мас-медійний простір: реалії та перспективи» (2014);

XXVI Всеукраїнська «Вінниччина в роки Другої світової війни. 1939 – 1945» (2014);

«Народи світу і Велика війна 1914 – 1918 рр.» (2015);

«Історія радянської повсякденності: на матеріалах джерел» (2015);

«Хмільницький палац Ксідо – перлина архітектури України» (2015);

«Роль обласних центрів народної творчості та культурно-освітньої роботи як інституції народної культури у процесі децентралізації державного управління» (2015);

«Михайло Грушевський і Вінниччина» (2016);

XXVII Вінницька Всеукраїнська «Вінниччина: минуле та сьогодення. Краєзнавчі дослідження» (2016);

Друга Всеукраїнська «Сучасний мас-медійний простір: реалії та перспективи розвитку» (2016);

VI Всеукраїнська науково-практична конференція студентів, аспірантів та молодих учених «Подільська лексикологія: стан та перспективи» (2017);

«Михайло Стельмах у новітніх парадигмах наукового знання» (2017);

Всеукраїнська науково-практична краєзнавчо-богословська конференція «Духовні скарбниці Поділля» (м. Бар; 2017);

XXVIII Вінницька Всеукраїнська «Вінниччина: минуле та сьогодення. Краєзнавчі дослідження» (2017);

VII Всеукраїнська науково-практична конференція студентів, аспірантів і молодих учених «Подільська регіональна лексикологія: стан та перспективи» (2018);

IV Всеукраїнський науково-теоретичний семінар «Повсякденність: візії та смисли» (2018);

XXIX Вінницька Всеукраїнська «Вінниччина: минуле та сьогодення. Традиції самоврядування на теренах Поділля» (2018);

XXX Вінницька Всеукраїнська «Вінниччина: минуле та сьогодення. Краєзнавчі дослідження. До 100-річчя Української революції» (2019);

Третя Всеукраїнська «Витоки та становлення козацького руху на етнічних землях України. Постать Івана Виговського у контексті української історії» (2019);

XXXI Вінницька Всеукраїнська «Вінниччина: минуле та сьогодення. Краєзнавчі дослідження» (2020).

VII Всеукраїнська «Літературні контексти ХХ століття. Ігор Костецький і доба» (2020).
Регіональні історико-краєзнавчі, наукові, науково-практичні:

«Четверта Могилів-Подільська наукова історико-краєзнавча конференція» (2012);

«Наш край в роки війни» (2012);

Друга регіональна студентська наукова конференція «Подільська регіональна лексикологія: стан та перспективи» (2013);

«Роль і місце Свято-Усікновенського Лядівського скельного чоловічого монастиря у культурно-духовному житті краю» (2013);

«Перша Шаргородська наукова історико-краєзнавча конференція» (2014);

«70-річчя визволення Могилева-Подільського» (2014);

Третя регіональна студентська наукова конференція «Подільська регіональна лексикологія: стан та перспективи» (2014);

«Перша Хмільницька наукова історико-краєзнавча конференція» (2015);

«П'ята Могилів-Подільська наукова історико-краєзнавча конференція» (2015);

«Перша Тиврівська наукова історико-краєзнавча конференція» (2015);

Друга Придністровська студентська конференція «Їх імена в історії Придністров'я» (м. Могилів-Подільський; 2015);

«Українські Канни – Батозька битва 1652 р.» (2015);

«Міста і містечка Поділля від доби середньовіччя до початку ХХ ст.» (2015);

«Перша Мурованокуріловецька наукова історико-краєзнавча конференція» (2016);

«Визначний військовий і політичний діяч, один із організаторів національно-визвольної боротьби українського народу, полковник брацлавський Данило Нечай» (2016);

«Михайло Грушевський і Вінниччина: до 150-річчя від дня народження» (2016);

«Краєзнавча і музейна робота навчальних закладів як пріоритетні напрями патріотичного виховання дітей і молоді» (2016);

«Друга Мурованокуріловецька наукова історико-краєзнавча конференція» (2017);

«Перша Чернівецька наукова історико-краєзнавча конференція» (2017);

«Шоста Могилів-Подільська наукова історико-краєзнавча конференція» (2017);

«1917 – 2017 роки – історичні уроки минулого століття. Духовний та міжнародний аспекти» (2017);

«Бібліотека в умовах сучасності і конструювання майбутнього» (2017);

«Микола Леонтович – музична легенда Поділля» (2017);

Міжвузівська студентська краєзнавча конференція (м. Могилів-Подільський; 2017);

«Перша Жмеринська науково-краєзнавча конференція «Слідами історії Жмеринського краю» (2018);

«Перша Ямпільська науково-краєзнавча конференція» (2018).

«Вона – наш витвір, наша мрія – соборна, вільна Україна!» (2018);

«Голодомор 1932 – 1933 рр. – трагічна сторінка в історії українського народу» (2018);

«Голодомор 1932 – 1933 років на Липовеччині» (2018);

IV студентська науково-практична конференція «3 перлини народної творчості» (2018);

«Сучасні підходи до розвитку зеленого туризму» (2019);

«Буша: славетні сторінки історії» (2019);
«Величі Тульчинщини», присвячена 185-й річниці від дня народження Анатолія Свидницького та 100-річчю від дня смерті Костя Широцького (2019);
«Слово поета: від земного до вічного» (2020);
«Подільський оберіг – унікальне явище у становленні відродження каменотесного ремесла Дністровського регіону» (2020).

Опубліковано збірники матеріалів практично усіх краєзнавчих форумів.

З ініціативи та за сприяння філії проведено низку *круглих столів*.

Міжнародні:

«Битва на Синій Воді 1362 року в контексті історії Поділля» (2012);

«Пам'ять про Другу світову війну. Забуті жертви» (2017).

Інші:

«Роль і значення хрещення Київської Русі в подальшому історичному та культурному розвитку держави» (2013);

«Вінничани у Другій світовій війні: проблеми історичної та національної пам'яті» (2014);

«Битва під Крутами в контексті регіональної історії» (2015);

«Референдум 1991 року: історичне значення та реалії сьогодення» (2016);

«Іван Богун – визначний полководець та державний діяч української нації» (2017);

«Традиційна культура та повсякденне життя російських старообрядців Поділля» (2017);

«Сто років бою під Крутами» (2018);

«Місця пам'яті Української революції 1917 – 1921 років на території Барського краю» (2018);

«Честі не зрадив своїй генерал Гандзюк» (2019);

«Конституція України. Сторінки історії» (2019);

«Проблеми реалізації і захисту прав людини в аспекті Конституції України» (2020).

Члени Вінницької філії Центру дослідження історії Поділля також взяли активну участь у краєзнавчих конференціях різного рівня, в тому числі міжнародних, що відбулися за межами області, але чи не найбільше, – які проводилися в Києві, сусідній Хмельницькій області, зокрема в самому Хмельницькому, Кам'янці-Подільському, Віньківцях, Дунаївцях, Меджибожі, Шепетівці.

Зусиллями членів філії, Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України в 2013 р. організовано і успішно проведено *Всеукраїнську науково-краєзнавчу експедицію «Сакральна історія Поділля»* за участю членів Президії та Правління НСУ. Маршрут експедиції пролягав через с. Уланів Хмельницького району, с. Лядову Могилів-Подільського району, м. Могилів-Подільський, с. Бушу Ямпільського району, с. Липівку Томашпільського району, м. Тульчин, м. Немирів, с. Стрижавку Вінницького району. Високоповажні гості мали можливість на власні очі ознайомитися з тисячолітнім Лядівським чоловічим скельним монастирем, Бушанським язичницьким скельним храмом, Палацом Потоцьких у Тульчині, Немирівським городищем скіфського періоду «Великі Вали», залишками колишньої ставки Гітлера «Вервольф» під Вінницею, іншими об'єктами, що складають культурно-історичну спадщину Вінниччини, чарівного Поділля.

Такою ж успішною стала й інша Всеукраїнська науково-краєзнавча експедиція – *«Вінниччина краєзнавча в соціокультурному просторі»*, що відбулася в 2019 році.

По приїзду у Вінницю гості ознайомилися із центральною частиною міста над Бугом. Зокрема, побували на Європейській площі, де мали можливість на власні очі побачити символ міста – старовинну вежу, будівлю колишнього готелю «Савой», в якому під час Української революції 1917 – 1921 рр. з 2 лютого по 6 березня 1919 р. та з 7 травня по 8 червня 1920 р. перебував уряд Директорії УНР, Меморіал Слави, пам'ятники Небесній сотні та загиблим героям АТО, архітектору Григорію Артинову, відвідали відомий далеко

за межами Вінниччини фонтан «Рошен», побували біля пам'ятника Михайлу Коцюбинському, оселі-музею письменника.

Наступного дня робота науково-краєзнавчої експедиції розпочалася зі знайомства із найстарішим навчальним закладом обласного центру – Вінницьким державним педагогічним університетом імені Михайла Коцюбинського. Гості з великою цікавістю відвідали його музейно-просвітницький центр, зокрема, музеї історії університету, Михайла Коцюбинського, етнології Поділля, конференц-зал, оглянули експонати розгорнутих у холі центру виставок.

Потім був переїзд у знамениті вінницькі «Мури», на території яких знаходяться найдавніші збережені архітектурні пам'ятки Вінниці.

Цікавою виявилася екскурсія краєзнавчим музейним закладом, знайомство з його унікальними експонатами, особливо із скіфським золотом, віднайденим археологами на теренах Вінниччини, та яке триумфально експонувалось у багатьох країнах світу. Тут, в обласному краєзнавчому музеї, відбулася зустріч учасників експедиції з краєзнавчим активом міста та області, обмін думками про стан та перспективи розгортання краєзнавчого руху в Україні, на Вінниччині, її адміністративному центрі.

Не менш цікавою стала й екскурсія вінницьким підземеллям, зокрема, підземними ходами, розташованими під зведеним у середині XVIII століття римо-католицьким Матері Божої Ангельської храмом братів капучинів.

Завершилася експедиція відвіданням її учасниками Національного музею-садиби Миколи Пирогова та усипальниці, в якій знаходиться забальзоване тіло славетного хірурга.

В останні роки члени філії стали учасниками власних *краєзнавчих експедицій, тематичних науково-практичних семінарів*. Зокрема, краєзнавчої експедиції «Місцями козацької слави Вінниччини» (с. Стара Прилука Липовецького району, смт Липовець, с. Кальник, с. Дашів Іллінецького району, м. Тульчин, смт Томашпіль, с. Буша Ямпільського району, смт Ямпіль; 2018); Липовецького науково-практичного краєзнавчого семінару, приуроченого Дню Конституції України (2019); краєзнавчого науково-практичного семінару, присвяченого історії с. Павлівка Калинівського району (2019); Немирівського краєзнавчого науково-практичного семінару, приуроченого 28-й річниці Незалежності України (2019); краєзнавчого науково-практичного семінару «Історичними шляхами Вінниччини» (м. Вінниця; 2020); краєзнавчого науково-практичного семінару, присвяченого вивченню мікрорайону Сабарів м. Вінниці (2020); краєзнавчого науково-практичного семінару, присвяченого дослідженню мікрорайону Старе місто м. Вінниці (2020); краєзнавчої експедиції в Погребищенський район (2020).

З метою виховання у підростаючого покоління патріотизму, любові до своєї малої батьківщини, рідної Матері-України членами філії започатковано *краєзнавчі конкурси серед учнівської молоді*.

Обласні:

«Моя мала батьківщина» (2017);

«Відомі особистості мого краю» (2017);

«Вінниччина: славетні сторінки історії» (2018);

«Вінниччина: славетні та визначні сторінки минулого» (2019)

Районні:

«Благодатна Хмільницька земля» (2017);

«Надросянськими стежками» (2018) та ін.

Організовано десятки *тематичних виставок*. Найбільше у Вінницькому обласному краєзнавчому музеї, Вінницькій обласній універсальній науковій бібліотеці імені К. А. Тімірязєва, обласному Центрі народної творчості, Державному архіві Вінницької області.

Традиційними стали проведення членами філії, краєзнавцями області за участю літераторів, митців, майстрів народної творчості тематичних вечорів, присвячених видатним особистостям краю, творчі вечори науковців, краєзнавців, Стусівські читання,

обласні фестивалі-конкурси музейних мініекспозицій, фольклорно-етнографічні фестивалі «Світанки над Россю», мистецько-етнологічні фестивалі «Подільський Свят-вечір», «Мамині рушники», «Мамині обереги», «Народній пісні жити», «Роде наш красний, роде наш прекрасний», «Народу вічний обєрїг», «Скарби Подїлля», дні слов'янської писемності та культури, свята фольклору імені Гната Танцюри, щорічні фестивалі подільських громад «Відродимо село – розквітне Україна» тощо.

Зусиллями членів філії відкрито *музеї народних ремесел та трипільської культури* в с. Буші Ямпільського району (2011), історії Другої світової війни в колишньому дої, що знаходиться на території Мурованих Курилівців (2012), музейний історико-меморіальний комплекс «Пам'яті жертв нацизму» на місці колишньої ставки Гітлера «Вервольф» (2013), музеї фольклористики Насті Присяжнюк у Погребищі (2012), Миколи Леонтовича в с. Марківка Теплицького району (2016), музей освіти Вінниччини (2015) та музей української марки ім. Якова Балабана у Вінниці (2016), музей села Городище Літинського району (2016), кімнату-музей імені Данила Нечая у с. Красне Тиврівського району (2017), героїв-учасників АТО у Гайсині (2017), Костя Широцького в с. Білоусівка Тульчинського району (2018), героям Небесної Сотні й АТО в м. Бершаді (2018), музейний комплекс «Етноісторичний флай-парк» в с. Нагоряни Могилів-Подільського району (2018), музей ткацтва в с. Буші Ямпільського району (2019) та ін.

Значну увагу приділено *монументальному увічненню пам'яті* славетних українців, видатних особистостей краю, героїчних захисників української держави, її незалежності. Так, з ініціативи та за сприяння членів філії, краєзнавців, представників влади, небайдужих меценатів відкрито *пам'ятники, погруддя*: Тарасу Григоровичу Шевченку у Вінниці (2014), в с. Уланові Хмельницького району (2015), Шаргороді (2016), с. Матейкові Барського району (2016), с. Рибчинцях Хмельницького району (2017), Бершаді (2017), Мурованих Курилівцях (2018), Ямполі (2019), с. Писарівці Вінницького району (2019); Богдану Хмельницькому в Ямполі (2014); композитору Петру Ніщинському в Іллінцях (2012); письменниці Зінаїді Тулуб у Брацлаві Немирівського району (2010); архітектору Григорію Артинову (2010), державному, політичному, військовому та громадському діячу Симону Петлюрі (2017), жертвам нацизму (2012), Небесній сотні та героям АТО (2015), «Дерево свободи» (2018), Магдебурзькому праву (2019) у Вінниці; визволителям Подїлля від золотоординського іга – в Уланові (2012); з нагоди 365-ї річниці Краснянської битви – в с. Красному Тиврівського району (2016); захисникам України – у Тростянці (2018); героям-АТОвцям та учасникам Революції Гідності – в Жмеринці (2018); пам'ятник «Пісні» – с. Садова Могилів-Подільського району (2016); *меморіали* «Воїни світла» – в с. Буші Ямпільського району (2018); «Борцям за незалежність України» – у Тульчині (2020); «Захисникам України» – в Погребищі (2020).

Відкрито Алею Героїв в Іллінцях (2010), Алею Пам'яті в с. Плискові Погребищенського району (2012), пантеон пам'яті Михайла Коцюбинського, Миколи Леонтовича, Степана Руданського в Шаргороді (2015).

В численних населених пунктах Вінниччини відкрито *пам'ятні знаки, меморіальні дошки* на честь Героїв Небесної Сотні (в т. ч. Героїв України Валерія Брезденюка, Леоніда Полянського, Максима Шимка), полеглих учасників АТО/ООС (в т. ч. Героїв України Дмитра Майбороди, Костянтина Могилка, Юрія Коваленка), а також інших видатних особистостей. Зокрема:

«Хутір Галини Журби» (с. Собоївка Теплицького району (2012);

Лауреатам Державної премії ім. Т. Г. Шевченка Степану Колеснику та Євгену Гуцалу (с. Корделівка Калинівського району; 2014);

Розстріляному в 1941 р. у Вінниці члену Центральної Ради, міністру праці УНР Костянтину Василенку (м. Вінниця; 2015);

Командиру групи «Південь» УПА Омеляну Грабцю (сmt Літин, 2016);

Борцям за волю України (м. Тульчин; 2017);

Військовим діячам УНР, повстанським отаманам Якову Гальчевському («Орлу», Якову Шепелю та Ониську Грабарчуку («Рубаці») (с. Уладівка Літинського району; 2017);
Підполковнику УПА Йосипу Позичанюку (с-ще Дашів Іллінецького району) (2017);
Легендарному отаману Запорозької Січі, кальницькому полковнику Івану Сірку (м. Вінниця; 2017);

Начальній команді Української Галицької Армії, що в 1919 р. дислокувалася в місті (м. Вінниця; 2018);

Сотнику Армії УНР, командирю юних героїв у бою під Крутами Аверклію Гончаренку (м. Тульчин; 2018);

Письменнику, кінорежисеру, лауреату Державної премії ім. Т. Г. Шевченка Василю Земляку (с. Миколаївка Козятинського району; 2018);

Відомому військовому діячу часів УНР Миколі Битинському (сmt Літин; 2019);

Полковнику Армії УНР, повстанському отаману Якову Гальчевському (с. Бруслинів Літинського району; 2019);

Письменниці, громадській діячці, матері Лесі Українки Олені Пчільці (Ользі Драгомановій-Косач) (м. Могилів-Подільський; 2019);

Учасникам Журавлівського повстання (с. Маяки Тульчинського району; 2019);

«Праведникам народів Світу» (м. Вінниця; 2019);

Захисникам України (сmt Літин; 2019);

Відомому науковцю-епідеміологу, президенту АН УРСР Данилу Заболотному (сmt Крижопіль; 2019);

Етнографу Степану Килимнику (с. Якушинці Вінницького району; 2020);

Жертвам Голодомору 1932 – 1933 рр. та комуно-тоталітарного режиму (с. Соколівка Крижопільського району; 2020);

Третьому Президенту УНР в екзилі Миколі Лівіцькому (м. Жмеринка; 2020);

Повстанському отаману Івану Трейку (с. Старостинці Погребищенського району; 2020);

Воїнам Української Галицької армії (с-ще Турбів Липовецького району; 2020);

Видатному громадсько-політичному і державному діячу Олександрю Лотоцькому (с. Бронниця Могилів-Подільського району; 2020) та ін.

У 2019 р. започатковано новий напрям діяльності. Тоді 19 лютого у Вінниці презентовано *серію документальних кінострічок* про злочини радянської влади у 30-х роках минулого століття («Вінниччина таємнича», «Радянські карателі», «Репресії на Поділлі»). Авторкою проєкту стала краєзнавець, журналістка «Медіацентру «Власно» Л. Завальнюк. Сценарій кінострічок написано на основі книги члена філії Р. Подкура та історика В. Васильєва «Радянські карателі. Співробітники НКВС – виконавці Великого терору». Їхній редактор та консультант – член філії С. Калитко. У 2020 р. з'явився новий коротметражний документальний кінофільм – «Поділля в добу непу». Його творці – члени філії П. Кравченко та А. Войнаровський.

Постійною була увага членів філії до *видавничо-публікаторської діяльності*. За час існування філії ними видано сотні книг наукового, науково-краєзнавчого характеру, у тому числі чимало монографій, наукових досліджень, видань енциклопедичного спрямування. Серед монографічних праць – наукові дослідження С. Д. Гальчака «Становище цивільних примусових робітників Райху в Україні (1945 – 2010 рр.): історичні, соціально-побутові, правові аспекти (на матеріалах Волині та Поділля) (2012), «Розвиток краєзнавства у Східному Поділлі: ХІХ – поч. ХХІ ст.» (2013), «Український Прометей Т. Г. Шевченко і Вінниччина» (2013), «Словом і багнетом. Журналісти Вінниччини у Другій світовій війні» (2016), «Поділля в роки Другої світової війни (1939 – 1945)» (2018), «Вінницькі сторінки вітчизняної журналістики доби Української революції 1917 – 1920 рр., Розстріляного Відродження» (2020); З. В. Вільчинської «Наша історія. Адміністративно-територіальний устрій, суспільно-політична історія Козятинщини в контексті історії України з найдавніших часів до сьогодення» (2013), «Наша історія (20-ті

– 30-ті роки ХХ століття). Трагічні сторінки історії українського села. Голодомор 1932 – 1933 років мовою документів та свідчень очевидців» (2015); Денисика Г. І., Кізюн А. Г. «Сільські ландшафти Поділля» (2012); В. П. Рекрута «Іполит Зборовський (1875 – 1937). На перехресті епох» (2014), «Нариси життя Гайсинщини. Українська революція (1917 – 1921 рр.): Події. Особи. Роздуми» (2018), «Нариси життя Гайсинщини. Українська революція (1917 – 1921 рр.): Події. Особи. Роздуми. Книга II: Боротьба за державність України в роки Гетьманату та становлення Директорії УНР» (2020); Романюк І. М., Романець Л. М. «Повсякденне життя та соціальний статус вчителів України повоєнного періоду (1944 – друга половина 1950-х років)» (2015); Кароєвої Т. Р. «Провінція у галактиці Гутенберга: книжкова культура подолян другої половини ХІХ – початку ХХ ст.» (2015); Трухманової С. Л. «Соціокультурні та політичні процеси в містах Східного Поділля у 1920-х – на початку 1930-х рр.» (2016); Степанчука Ю. С. «Образ Богдана Хмельницького в новітній українській та зарубіжній історіографії» (2018); Сторожук А. І. «Пісенно-обрядова традиція весни на Східному Поділлі» (2015) та ін.

Чимало цікавих дослідницьких праць вийшли з-під пера інших авторів: М. Н. Дороша «Битва на Синій Воді 1362 року: історична реальність» (2012), «Село моє і Сливовода зі мною... Воронівці: історичні нариси, оповіді» (2018), «На чистих плесах Сливоводи-ріки» (у співавторстві з В. М. Паламарчуком, 2018), «Скіфський Ексампей. Новопрочитання» (2019); Давиденка В. В. «Монастир» (2013); Паламарчука В. М. «Босоніж по стерні: Історико-краєзнавча розповідь про с. Митинці Хмельницького району Вінницької області» (2014); Пашенка М. М. «Легенди та історії Вінниці» (2019); Погончика Г. О. «Бершадщина: з минулого – у майбутнє» (2013), «Кровоточаща рана. Холокост в Транснестрії 1941 – 1944 гг.» (у співавторстві з І. Кацапом, 2014), «На передньому краї» (2017); Рогового О. І., Завальнюка К. В. «Єдиний з вінничан. Українські шляхи Нобелівського лауреата» (2013); Рекрута В. П., Реєнта О. П. «Нариси життя Літинщини 1917 – 1921 рр.: революційні події та повсякденність» (2017); Нагребецького А. Н. «Іменами багата земля Шаргородська» (2014), «Сторінки історії Пеньківки Мурафської» (2017); «Храм Святого Брата Альберта на землях Княжої Луки» (2018), «Шаргородщина: духовні скарбниці та люди» (2020); Маніленка П. В., Шевчука Ф. Х. «Серединка – тепла крапка на карті України» (2019) та ін.

Викликали читачський інтерес енциклопедичні видання «Пам'ятки історії та культури Вінницької області. Вінниця» (авторський колектив: А. В. Войнаровський, С. Д. Гальчак, С. О. Гусев [та ін.]; упорядники: Ю. А. Зінько, А. М. Подолинний; 2016); «Пам'ятки історії та культури Вінницької області. Частина 1: Барський – Немирівський райони» (авторський колектив Т. Р. Беднарчик, В. В. Войтович, С. Д. Гальчак [та ін.]; упорядники: Ю. А. Зінько, А. М. Подолинний; 2019); «Реабілітовані історією. Вінницька область». – Кн. 5 / Упорядники: В. П. Лациба, В. І. Білоконь, В. Ю. Васильєв, С. Л. Калитко, П. М. Кравченко, В. І. Петренко (2015); «Книга Пам'яті України. Дзвони пам'яті Чорнобиля: Вінницька область» (Обл. редкол.: Крученюк О. В. (голова), Бойчук М. П., Гальчак С. Д. [та ін.]; 2017); «Вінницький обласний краєзнавчий музей. 100 років» (Авторський колектив: К. Висоцька, С. Шароварська, О. Бродзь [та ін.], 2018); «Українська революція в іменах: вінницькі сторінки: біографічний довідник» (Упорядник Т. Р. Кароєва, 2019); документально-наукові: «Настрої та поведінка населення Поділля в умовах сталінської революції «згори». 1928 – 1940» (Упорядники: Р. Подкур, В. Васильєв, П. Кравченко, В. Петренко, 2013), «Забуті жертви. Вінниччина в роки нацистської окупації 1941 – 1944 рр.» (Упорядники: П. Кравченко, О. Мельничук, Т. Пастушенко 2017); «Тобою, краю мій, живу... Хмельниччина: події, особи, час (Автори-упорядники: М. Н. Дорош, В. А. Степанюк; 2013); «Вінниця у спогадах: у 3 т. – Т. І: ХІХ – початок ХХ ст. (Упорядник В. Колесник; 2013); «Культурний ландшафт Вінниці: від минулого до майбутнього» (Упорядники: О. Коляструк, Т. Кароєва; 2017); дослідження Гальчака С. Д. «Ратна слава Вінниччини: Час. Події. Особистості» (2015), «Жіноче обличчя війни: вінничанки на захисті Вітчизни (1941 – 1945)» (2015), «Герої Вінниччини» (2016), «Із глибини століть:

документальні джерела з історії населених пунктів, адміністративно-територіального устрою Літинщини» (2020); Подолинного А. М. Тарас Шевченко і Вінниччина: іменний словник» (2012); Кравчука О. М., Завальнюка К. В. «Михайло Тростогон в документах епохи» (2014); М. М. Пашенка «Іллінеччина. Минуле та сьогодні» (2015); Козюка В. Є., Косаківського В. А. Хата під стріхою. Останній штрих минулого століття» (2017), Дороша М. Н. «Барвінковий шепіт. Спогади голодного мору 30-х років. Хмільницький район» (2018); Рогового О. І. «На чорній дошці. Голодомор на прикладі одного регіону» (2019); Легуна Ю. В. «Топографічний опис Подільської губернії 1799 р. Вінницький, Ямпільський, Брацлавський повіти» (2017) та ін.

Майже усі книги успішно пройшли презентації, які здебільшого відбувалися у Вінницькій обласній універсальній науковій бібліотеці ім. К. А. Тімірязєва, конференц-залі департаменту інформаційної діяльності та комунікацій із громадськістю Вінницької облдержадміністрації, Вінницькому державному педагогічному університеті імені Михайла Коцюбинського, районних будинках культури, райбібліотеках, викликали неабиякий інтерес у широкого загалу населення.

Окремо варто відзначити здобутки найбільш діяльних членів філії. Зокрема:

Вітковського Вадима Миколайовича – багаторічного редактора журналу «Вінницький край», заслуженого журналіста України, директора Вінницької обласної комунальної установи «Видавничий дім «Моя Вінниччина», автора та співавтора 38 книг. Саме з його ініціативи започатковано видавничу серію «Село і люди» (в останні роки – «Моя Вінниччина»), що реалізується коштом обласного бюджету. Станом на листопад 2020 р. в ній уже видано 60 томів книг про історію населених пунктів Вінницької області, ратні та трудові подвиги їхніх мешканців. Завдяки появі такої кількості «сільських енциклопедій» стає реальністю мета багатьох краєзнавців Східного Поділля: якщо в кожній хаті буде Біблія, «Кобзар» Тараса Шевченка, книга про те чи інше село, значить воно житиме!

Дороша Миколу Никифоровича – багаторічного директора Воронівської ЗОШ I – III ступенів, члена правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України, заслуженого вчителя України, почесного громадянина Хмільницького району та Уланівської територіальної громади, автора десятків краєзнавчих книг, учасника й організатора багатьох науково-краєзнавчих конференцій, у тому числі – міжнародних. Завдяки його зусиллям в с. Воронівці встановлено пам'ятний знак Каролінні Вітгенштейн та Ференцу Лісту, в с. Уланові – визволителям Поділля від золотоординського іга, у Воронівській школі відкрито шкільний музей.

Нагребецького Анатолія Никифоровича – педагога, члена правління Вінницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України, автора 25-и ґрунтовних краєзнавчих праць, невтомного дослідника рідної Шаргородщини. За вагомі здобутки на ниві краєзнавства в 2020 р. нагородженого орденом «За заслуги» III ступеня.

Погончика Григорія Олексійовича – директора Бершадської ЗОШ I – III ст., автора десятків краєзнавчих книг, знаного не лише на теренах Вінниччини, але й за рубежом. Його книга «Кровоточащая рана» (у співавторстві з Ізі Кацапом), крім України, видана у Сполучених Штатах Америки, а також в Голландії.

Секрет Ганну Василівну – культуролога, етнолог, краєзнавця, заслуженого журналіста України, неординарну творчу особистість.

В 1991 – 2018 рр. вона працювала у Вінницькій обласній державній телерадіокомпанії «ВІНТЕРА». Режисер, старший редактор, ведуча телепередач «Будьмо знайомі», «Дивоцвіти». Створила більше двох тисяч телепередач та документальних фільмів, які розповідають про славетних подолян – героїв війни і праці, талановитих митців, художників, майстрів слова, освітян, релігійних діячів краю, про маловідомі сторінки його історії.

У батьківській садибі в с. Правилівці Оратівського району впродовж багатьох років організовує фольклорно-мистецькі свята: «Липневі посиденьки під зорями», «Тернова хустка», «Мамині рушники», «Мамині обереги», «Дзвони батьківських криниць»,

«Молитва за Україну», «Єднаймося, люба родино!», «Подільська моя сторона», «Роде наш красний, роде наш прекрасний», «Красо України, Подолля». У них беруть участь відомі артисти, письменники, художники, фольклористи, етнографи, краєзнавці Вінниччини та інших куточків України, односельчани, мешканці навколишніх сіл.

Створила також «Театр на городі», що став своєрідним майданчиком для проведення обласних фольклорних фестивалів української народної пісні, обрядів.

Протягом дев'яти останніх років тут також проходять ініційовані нею обласні дитячі фестивалі «На кордоні областей», присвячені міжнародному Дню захисту дітей.

Авторка книг «Будьмо знайомі» (1999), «Правилівські посиденьки» (2011), «Золота скриня дивоцвітів» (2019).

Усі згадані члени філії удостоєні високого звання «Почесний краєзнавець України».

Власне, на похвалу заслуговує й решта членів філії.

Всього ж Вінницька філія Центру дослідження історії Поділля на кінець 2020 р. нараховує 69 членів. Серед них: 14 докторів, 27 кандидатів наук, 13 чол. удостоєні почесного звання «Заслужений працівник...», 19 – «Почесний краєзнавець України».

На жаль, у 2006 – 2020 рр. відійшли у Вічність члени філії доктор історичних наук, професор Микола Миколайович Кравець, кандидати наук, професори Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського Іван Іванович Заєць, Олексій Герасимович Лойко, Борис Васильович Хоменко, заслужений працівник культури України, директор Вінницького обласного краєзнавчого музею Людмила Ростиславівна Кароєва, директор музею Устима Кармалюка Володимир Петрович Вовкодав (с. Кармалюкове Жмеринського району), відомий на Вінниччині журналіст і краєзнавець Луїза Олександрів Білозерова.

Усі діючі члени філії мають великий досвід наукової та краєзнавчої діяльності, відзначаються невтомністю та одержимістю в роботі, по-праву, є науково-краєзнавчою елітою області.